

V Praze dne 20. 8. 2012

Vážený pane náměstků,

dovolujeme si obrátit se na Vás s žádostí o legislativní aktivitu Ministerstva zdravotnictví při řešení problému úhrady nákladů na vyšetření přítomnosti alkoholu nebo jiné návykové látky, vzniklých v souvislosti s výkladem platné právní úpravy kolegiem Nejvyššího soudu ČR ze dne 13.6.2012 (sp.zn. Cpjn 205/2011).

Podle stanoviska kolegia nejvyššího soudu by náklady na vyšetření nemocnicím již nehradila Policie ČR jako dosud, ale v případech přítomnosti alkoholu nebo jiné návykové látky by podezřelé osoby měly tyto náklady hradit přímo nemocnici.

Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami stanoví povinnost úhrady nákladů vyšetření v případě přítomnosti alkoholu nebo jiné návykové látky vyšetřované osobě. Ale nestanoví, komu je tato úhrada přímo prováděna. Závěrem, že v tomto případě vzniká právo na náhradu nákladů vyšetření přímo zdravotnickému zařízení, které příslušné úkony provedlo, nejvyšší soud vyplnil mezeru v platné právní úpravě. Podle našeho názoru však tímto překročil hranici pouhého výkladu platného práva a nahradil zákonodárce.

Občanskoprávní a obchodní kolegium NS ČR podle našeho názoru nedocenilo souvislost případně vzniklých závazkových vztahů při úhradě nákladů vyšetření s rozhodovací činností soudů a správních orgánů o případném protiprávním jednání v souvislosti s užíváním alkoholu a jiných návykových látek.

Podle jeho stanoviska by osoba s pozitivním výsledkem vyšetření měla hradit jeho náklady bez ohledu na to, zda se dopustila nějakého protiprávního jednání. A zdravotnické zařízení by mělo vymáhat úhradu těchto nákladů jen na základě přítomnosti alkoholu, aniž by jí bylo a mohlo být známo, zda tím došlo ke spáchání nějakého trestného činu nebo jen přestupku.

Pokud by vyšetřená osoba odmítla náklady vyšetření uhradit a nemocnice by se musela obrátit na soud, dostala by se nutně do důkazní nouze. Mohla by prokázat pouze přítomnost návykové látky a to, že o vyšetření požádala policie.

Je nanejvýš pravděpodobné, že by soudy rozhodnutí o úhradě nákladů odložily až do pravomocného rozhodnutí o spáchání trestného činu nebo přestupku. Tudíž veškeré náklady spojené s vyšetřením by hradily nemocnice a jejich úhradu od podezřelého by mohly obdržet v nejlepším případě až za několik let.

V této souvislosti bychom ještě chtěli upozornit, že policie aplikuje názor nejvyššího soudu o hrazení nákladů přímo osobami s pozitivním nálezem i na odběry pro vyšetření podle § 16 odst. 6 zákona č. 379/2005 Sb., aniž by tak stanovil zákon a aniž by se tím i nejvyšší soud vůbec zabýval.

Zákon č. 379/2005 Sb. v § 16 odst. 8 rozlišuje prokázání nebo neprokázání přítomnosti alkoholu nebo jiné návykové látky. Z principů právního řádu ČR je však zřejmé, že prokazování čehokoli se provádí před soudem nebo příslušným správním orgánem a že výsledek vyšetření je pouze důkazem, který bude příslušným orgánem vyhodnocen.

Nepovažujeme za přípustné a právně přijatelné, aby to byla zdravotnická zařízení, která budou vyhodnocovat důkazy a hodnotit, zda se přítomnost alkoholu ve smyslu zákona č. 379/2005 Sb. prokázala či nikoli a na tomto základě přímo uplatňovat své pohledávky.

Zákon č. 379/2005 Sb. předpokládá prokázání nebo neprokázání pouhé přítomnosti alkoholu nebo jiných návykových látek aniž by hodnotil, zda a jaké množství této látky vylučuje jejich přirozený obsah v lidském těle. Ani toto hodnocení nelze vyžadovat na zdravotnickém zařízení a z něho vycházet při vzniku závazku vůči zdravotnickému zařízení.

Jsou případy, kdy vyšetřením je zjištěna přítomnost alkoholu nebo jiných návykových látek a přesto nedošlo ani ke spáchání přestupku. Máme pohybnosti, zda v případě, kdy ze strany vyšetřeného nebyl porušen právní předpis, by náklady vyšetření byly ze strany nemocnic vůbec vymahatelné.

V důsledku výkladu provedeného nejvyšším soudem by byla dočasně nebo i trvale přenesena nemalá část nákladů státu na vyšetřování trestné a přestupkové činnosti na zdravotnická zařízení.

AČMN se domnívá, že nedostatečná platná právní úprava nemůže být řešena extenzivními právními výklady. Proto si Vás dovolujeme požádat, vážený pane náměstků, o kroky ke změně a provázanosti zákonů, upravujících tuto problematiku.

Domníváme se, že vyspělé právní systémy vycházejí ze zásady, že každý veřejnoprávní či soukromoprávní subjekt hradí náklady toho, co si vyžádal. Že pokud se v této souvislosti prokáže zaviněné protiprávní jednání jiné osoby, vyžaduje náhradu přímo vynaložených nebo jinému uhrazených nákladů na této osobě.

Chtěli bychom Vás dále informovat, že se v této věci rovněž obracíme na Výbor pro zdravotnictví poslanecké sněmovny.

S pozdravem

MUDr. Eduard Sohlich, MBA
předseda

Vážený pan

Mgr. Martin Plíšek

náměstek pro legislativu a právo

Ministerstvo zdravotnictví

Palackého nám. 4

128 01 Praha 2